

Tove Ditlevsen: Aikuisuus

[PM/30 ADMIN](#)

Aikuisuus



LIISAMARI SEPPÄLÄ (3.9.2022)

Tanskalaisen Tove Ditlevsenin omaelämäkerrallinen Kööpenhamina-trilogia päättyy teokseen *Aikuisuus* (*Gift* suom. Katriina Huttunen 2022), jota pidetään kirjailijan päätteoksena. Suosittelem vahvasti lukemaan trilogian ilmestymisjärjestyksessä. Kyseessä on kirjailijaksi kasvavan ja kypsytävän Toven yhtä aikaa hauras ja rankka elämä. *Lapsuudessa* Tove vasta unelmoi runojen julkaisemisesta. *Nuoruudessa* hän saa ensimmäisen oman runoteoksensa käteensä. *Aikuisuudessa* hän elää tuotteliaan kirjailijan ja nuoren taiteilijan elämää.

Saksa on miehittänyt Tanskan. Vastanaineet Tove ja Viggo F. miettivät, kuinka korjata pimennysverhoihin tullut repeämä. Kaupungilta pitää kiirehtiä kotiin ennen ulkonaliikkumiskiellon alkamista. Lopulta 5. toukokuuta 1945 tanskalaiset juhlivat miehityksen loppumista.

Lisen ja Olen luona on nostettu pöytään viimeisen kerran korvikeviinipullot, ja siellä on paljon ihmisiä joita en tunne. Me tanssimme, riemuitsemme ja pidämme hauskaa, mutta maailmanhistorian tapahtuma ei oikein tunkeudu tietoisuuteeni, koska koen aina asiat vasta jälkikäteen ja olen vain harvoin ajan tasalla. (113)

Tove kirjoittaa ensimmäistä romaaniaan mieheltään salaa. Hän näyttää teoksen miehelleen vasta, kun se on valmis. Gyldendal hylkää käsikirjoituksen, mutta seuraava kustantamo lupaa julkaista romaanin, jonka nimeksi tulee *Lapselle on tehty pahaa*. Tove oppii, että hän voi kirjoittamisellaan elättää itse itsensä.

Romaanista saamallaan ennakolla hän ostaa kirjoituskoneen.

Kirjoittaminen on yksi tärkeimmistä asioista Toven elämässä. Hän on kirjoittaessaan onnellinen ja unohtaa työtä tehdessään kaiken ympäriltään. Hänestä tulee kirjoittamisen myötä kuuluisa henkilö, jonka teoksia arvioidaan Tanskan suurissa päivälehdissä. Runojen ja romaanien lisäksi hän kirjoittaa myös novelleja. Kirjoittaminen ei ole Tovellet vaikeaa. Päinvastoin. Tuntuu, kuin hänelle kirjoittaminen olisi helppoa ja vaivatonta. Myös tyylilajista toiseen siirtyminen onnistuu kitkatta.

Tove ja häntä kolmekymmentä vuotta vanhempi Viggo F. eroavat. Tove seurustelee hetken aikaa Piet Heinin kanssa. Sitten hän löytää Ebben.

Sanon Ebbelle että en koskaan aio erota hänestä ja että en voisi sietää jos elämäni olisi yhtä monimutkaista kuin se on ollut. Hän tarttuu minua leuasta ja suutelee minua. Ehkä olet itse monimutkainen, hän sanoo, silloin elämästäsikin tulee samanlaista. (58)

Tove ja Ebbe saavat tyttären, jonka nimeksi annetaan Helle. Tove on hetken onnellinen.

Nyt olemme isä, äiti ja lapsi, sanon, ihan tavallinen, normaali perhe. Miksi haluat niin mielelläsi olla tavallinen ja normaali? Ebbe kysyy ihmeissään. On tosiasia että et ole sellainen. En osaa vastat hänelle mutta olen toivonut sitä niin kauan kuin muistan. (65-66)

Kirjoittaessaan elämästään *Aikuisuudessa* Tove on rohkea ja avoin. Kirjailija kertoo kipeistä asioista toteavasti ja kiertelemättä. Hän käsittelee myös suhdettaan Carlin ja Victorin kanssa. Tovella on viisi miestä ja tuntuu, että hänen etsimisensä on loputonta. Tove synnyttää kaksi lasta, Hellen ja Michaelin. Hän adoptoi Trinen. Hänelle tehdään kaksi aborttia.

Miehet ovat nyt jääneet kokonaan maailmani ulkopuolelle. Heistä on tullut niin outoja otuksia kuin he tulisivat toiselta planeetalta. He eivät ole koskaan tunteneet mitään omassa elimistössään. Heidän sisällään ei ole herkkiä, pehmeitä elimiä joihin limakokkare voi tarttua kasvaimen lailla ja elää omaa elämäänsä täysin riippumatta heidän tahdostaan. (93-94)

Lääkäri antaa Tovelille vahvaa kipulääkettä, Petidiiniä raskauden keskeytyksen yhteydessä. Tove jää koukkuun heti.

Sitten hän sitoo kyynärvarteeni kumiletkun. Saat pienen pistoksen, hän sanoo rauhallisesti, tuskin huomaatkaan sitä. Hän taputtaa kyynärtaivettani, kunnes sininen suoni nousee esiin. Sinulla on hyvät suonet, hän sanoo. Sitten hän pistää, ja sitä mukaa kuin neste katoaa ruiskusta käsivarteeni, koko elimistöni leviää autuus jota en ole koskaan ennen kokenut. Huone laajenee säteileväksi saliksi, ja tunnen itseni täysin veltoksi, rennoksi ja onnellisemmaksi kuin koskaan ennen. Kierähdän kyljelleni ja suljen silmäni. Anna minun olla yksin, kuulen itseni sanovat monen vanukerroksen läpi, ei sinun tarvitse tehdä minulle mitään. (124-125)

Aikuisuus on jaettu kahteen osaan. Koko jälkimmäinen osa käsittelee Toven riippuvuutta vahvoista kipulääkkeistä. Hän on kekseliäs, ja mielikuvitustaan käyttämällä hän saa niin kovin kaipaamiaan kipulääkkeitä vuorotellen ruiskeina lääkäriltä ja tabletteina apteekista väärennetyillä resepteillä. Lopulta hän on vieroituksessa. Sinä aikana, kun Tove on sairaalassa, lapsista pitää huolta lastenhoitaja. On järkyttävää ajatella, että muuta ratkaisua ei löydy. Toven omat lapsuuden ongelmat siirtyvät siis seuraavalle sukupolvelle.

Tove pääsee kuiville, mutta hetken kuluttua hän on koukussa taas. Hänen riippuvuutensa vie älyttömiin ratkaisuihin.

Entä jos kertoisin hänelle että olin rakastunut ruiskussa olevaan kirkkaaseen nesteeseen, en mieheen joka minulle ruiskeita antoi? Mutta en kertonut, en kertonut sitä koskaan kenellekään. Tiesin jo lapsena että suloiset salaisuudet menivät pilalle jos niistä kertoi aikuisille. (131)

Toven jo lapsuudesta asti tuntema alemmuuden tunne ei paranna tilannetta. Hän etsii hyväksyntää ja tukea vääriä henkilöiltä. Riippuvuus muuttaa muotoaan, ja turvallisuuden ja hyvänolon tunteen kääntöpuolina tulevat yksinäisyys ja ahdistuneisuus. Tove laihuu ja on silminnähden sairas. Silti hän pystyy luomaan uutta ja kirjoittamaan.

Menin kylpyhuoneeseen, otin vielä kaksi tablettia ja istahdin kirjoittamaan, ja ensimmäistä kertaa pitkään aikaan se alkoi sujua. Unohdin kaiken ympäriltäni kuten ennen vanhaan, myös sen että hyvinvointini perusta oli lääkepurkissa kylpyhuoneessa. (151)

Tove Ditlevsen syntyy Kööpenhaminassa joulukuussa 1917. Hän tekee itsemurhan 58 vuotta myöhemmin. Tätä tietoa vasten *Aikuisuutta* on vaikea lukea. Aivan kuin Tove toistuvasti yrittäisi löytää itsensä ja itselleen mielekästä seuraa siinä onnistumatta. Hän on tuottelias, menestynyt ja arvostettu kirjailija, mutta silti hän ei pääse sopuun itsensä kanssa. Johanna Venho käsittelee kirjoittamisen edellytyksiä ja haasteita *Syyskirjassa*:

Kirjailijantyö, se vaatii ympärilleen yksinoloa ja toisenlaista vapautta kuin muut taiteet. Ei kirjailijalle ole hyväksi kuulua joukkoon, vaikka, tai koska, se joskus teki elämästä mukavampaa. Se oli vääränlaista

mukavuutta. Ja totta oli, että kirjailijan oli ammennettava omasta itsestään, ja jotta oli mitä ammentaa alkua pitemmälle, oli jonkin jossain oltava vialla. Ei liikaa. Mutta silti. (78)

Toven riippuvuus juontaa juurensa vaikeaan lapsuuteen ja traumaattiseen äitisuhteeseen, mutta aivan kuin kirjailija ei itse sitä ymmärtäisi. Vaikka turvallisuushakuisena ihmisenä hän inhoaa muutoksia, niin niitä hänen elämässään kuitenkin riittää tasaiseen tahtiin. Tovella ei ole mitään keinoa rakastaa itseään ja löytää rauhaa, onnea tai edes tyytyväisyyttä. Lopulta hänestä tulee suosittu ja kaikkien tuntema kirjailija, mutta aivan kuin sekään ei riittäisi.

Teoksen lopussa on tanskalaisen kirjailijan, Dy Plambeekin valaisevat jälkisanat. Ne kannattaa toki lukea vasta viimeiseksi.

(toim. huom: Liisamari Seppälä on arvioinut Maailmankirjoissa myös muut Ditlevsenin trilogian teokset.)

Tove Ditlevsen: *Aikuisuus (Gift, 1971)* Suom. Katriina Huttunen. Kustantamo S&S 2022. 213 s.

[Tove Ditlevsen: *Nuoruus \(Ungdom, 1967\)* Suom. Katriina Huttunen. Kustantamo S&S 2021. 191 s.](#)

[Tove Ditlevsen: *Lapsuus \(Barndom, 1967\)* Suom. Katriina Huttunen. Kustantamo S&S 2021. 142 s.](#)

Johanna Venho: *Syyskirja*. Werner Söderström Osakeyhtiö 2021. 280 s.